

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. v právnej veci navrhovateľa: **S. M.**, bytom L., právne zastúpeného JUDr. J. M., advokátom v L., proti odporkyni: **Sociálna poisťovňa - ústredie**, Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 24Sd/183/2009-51 zo dňa 3.2.2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 24Sd/183/2009-51 zo dňa 3.2.2010 **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **nepriзнаva**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Žiline napadnutým rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutie č. X. zo dňa 2.9.2009, ktorým odporkyňa podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon“) zamietla žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok, pretože nezískal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia podľa § 72 ods. 1 písm. a/ zákona.

O trovách konania rozhodol tak, že ich náhradu účastníkom nepriznal. Súdom ustanovenému advokátovi navrhovateľa JUDr. C. priznal trovy konania v sume 242,82 € s tým, že mu budú vyplatené z rozpočtových prostriedkov súdu.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia odporkyne dospel k záveru, že u navrhovateľa nebola splnená podmienka nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona, pretože navrhovateľ nezískal v rozhodnom období od 30.8.1996 do 30.8.2006 potrebnú dobu dôchodkového poistenia, keď hoci mal získať minimálne 5 rokov, získal len 4 roky a 257 dní dôchodkového poistenia. Krajský súd považoval za správny postup odporkyne, keď navrhovateľovi nezapočítala obdobie od 1.1.2004 do 20.10.2004 a od 10.12.2004 do 31.3.2005, počas ktorého mal navrhovateľ pracovať pre firmu D. s.r.o., I., pretože z predložených dôkazov bolo jednoznačne preukázané, že navrhovateľ pracoval len ako brigádnik. Tejto skutočnosti nasvedčuje aj to, že navrhovateľ bol v období od 17.12.1999 do 30.6.2006 vedený na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Ružomberku v evidencii nezamestnaných, teda nebol v žiadnom riadnom pracovnom pomere na základe pracovnej zmluvy. Krajský súd konštatoval, že odporkyňa správne pre účely doby poistenia započítala navrhovateľovi obdobie, počas ktorého bol vedený v evidencii nezamestnaných a to konkrétne obdobie od 27.10.1997 do 31.3.1998 a od 17.12.1999 do 30.6.2000. Ďalšie obdobie vedenia v evidencii nezamestnaných navrhovateľovi započítané byť nemohlo, pretože už mu nebola vyplácaná podpora v nezamestnanosti – teda toto obdobie sa s poukazom na § 255 ods. 1 zákona v spojení s § 9 ods. 1 písm. d/ a § 196c ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. v znení zákona č. 446/2000 Z.z. nepovažuje za náhradnú dobu a navrhovateľ nebol ani dobrovoľne zúčastnený na dôchodkovom zabezpečení.

Krajský súd nad rámec súdneho prieskumu s ohľadom na opakujúce sa tvrdenia navrhovateľa poukázal na ustanovenia § 4 ods. 1, 2 a § 7 ods. 1, 2 zákona rozlišujúce medzi dôchodkovým poistením zamestnanca v trvalom pracovnom pomere a úrazovým a garančným poistením zamestnanca vykonávajúceho práce na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru s tým, že tomuto stavu zodpovedá aj interná evidencia zamestnávateľov navrhovateľa vedená v pobočke odporkyne v Ružomberku. Krajský súd zároveň navrhovateľa poučil o jeho práve požiadať novou žiadosťou o priznanie invalidného dôchodku s účinnosťou od 1.1.2010, s poukazom na § 293ax ods. 1 až 6 zákona.

Navrhovateľ podal voči rozsudku krajského súdu odvolanie s odôvodnením, že odporkyňa ani krajský súd nezohľadnili jeho tvrdenia, že od 1.1.2004 do 20.10.2004 bol v spoločnosti D. s.r.o. I. zamestnaný, pričom po započítaní tejto doby by splnil podmienky päťročnej doby poistenia. Krajskému súdu vyčítal, že sa uspokojil len so zistením, že v tejto spoločnosti nemal podpísanú pracovnú zmluvu, čo však dokazuje len to, že pracovný pomer nevznikol na základe písomnej zmluvy, ale nevylučuje to existenciu pracovného pomeru na základe ústnej dohody, prípadne konkludentne. Rozpor v zisteniach videl navrhovateľ aj medzi písomným oznámením D. s.r.o., že mal len brigádnicú zmluvu od 26.1.2004 do 30.1.2004 a listinou vypracovanou pobočkou Sociálnej poisťovne v Ružomberku, podľa ktorej D. s.r.o. bol odvádzateľom poistného za navrhovateľa v období 2004. Na záver vyjadril názor, že s poukazom na § 60 ods. 1 zákona je bezpredmetné, či si D. s.r.o. ako zamestnávateľ splnil svoju povinnosť platiť a odvádzať poistné na jeho dôchodkové poistenie, ale rozhodujúce je, že bol zamestnancom tejto spoločnosti od 1.1.2004 do 20.10.2004 a to bez ohľadu na existenciu pracovnej zmluvy v písomnej forme.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhla rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny. Odvolacie dôvody navrhovateľa nepovažovala za opodstatnené. Nestotožnila sa s tvrdením navrhovateľa, že krajský súd nevykonal potrebné dokazovanie na preukázanie vzniku a doby trvania jeho pracovného pomeru vo firme D. s.r.o., pretože súd vypočul prítomných účastníkov, vykonal potrebné dokazovanie a vyslovil právny názor, že doba poistenia bola započítaná správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu dôvodov odvolania, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 8. marca 2011 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Podmienky nároku na invalidný dôchodok stanovuje zákon v ustanovení § 70 a nasl., podľa ktorých poistenec má nárok na invalidný dôchodok, **ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nesplnil podmienky nároku**

na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok (§ 70 ods. 1 zákona).

Podľa § 71 zákona je poistenec invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (ods. 1).

Podľa § 72 ods. 1 zákona počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku

- a) do 20 rokov je menej ako jeden rok,
- b) nad 20 rokov do 24 rokov je najmenej jeden rok,
- c) nad 24 rokov do 28 rokov je najmenej dva roky,
- d) nad 28 rokov do 34 rokov je najmenej päť rokov,
- e) nad 34 rokov do 40 rokov je najmenej osem rokov,
- f) nad 40 rokov do 45 rokov je najmenej 10 rokov,
- g) nad 45 rokov je najmenej 15 rokov.

Počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity (ods. 2).

Podľa § 60 zákona **obdobie dôchodkového poistenia je obdobie povinného dôchodkového poistenia, obdobie dobrovoľného dôchodkového poistenia, ak za tieto obdobia okrem období uvedených v § 140 bolo zaplatené poistné na dôchodkové poistenie** podľa tohto zákona a ak tento zákon neustanovuje inak. Ak zamestnávateľ nesplnil povinnosť platiť a odvádzať poistné na dôchodkové poistenie, podmienka zaplataenia poistného na dôchodkové poistenie u zamestnanca sa považuje za splnenú (ods. 1).

Obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu 2) a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu (ods. 2).

Obdobie dôchodkového poistenia nie je obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie bolo zhodnotené na nárok na vdovský výsluhový dôchodok, vdovský dôchodok, vdovecký výsluhový dôchodok, vdovecký dôchodok, sirotsky výsluhový dôchodok alebo sirotsky dôchodok podľa osobitného predpisu (ods. 3).

Obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie poberania invalidného dôchodku priznaného a vyplácaného Sociálnou poisťovňou, a to do dovŕšenia dôchodkového veku alebo priznania predčasného starobného dôchodku (ods. 4).

Obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie podľa § 142 ods. 3, za ktoré bolo dodatočne zaplatené poistné na dôchodkové poistenie (ods. 5).

Podľa § 20 zákona povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti zamestnanca vzniká

- a) fyzickej osobe v pracovnom pomere odo dňa vzniku pracovného pomeru a zaniká dňom skončenia pracovného pomeru,
- b) fyzickej osobe v štátnozamestnaneckom pomere odo dňa vzniku štátnozamestnaneckého pomeru a zaniká dňom skončenia štátnozamestnaneckého pomeru,
- c) fyzickej osobe v služobnom pomere odo dňa vzniku služobného pomeru a zaniká dňom skončenia služobného pomeru,
- d) členovi družstva, ktorý je v pracovnom vzťahu k družstvu, odo dňa vzniku pracovného vzťahu k družstvu a zaniká dňom zániku pracovného vzťahu k družstvu,
- e) ústavnému činiteľovi, verejnému ochrancovi práv, predsedovi vyššieho územného celku, starostovi obce, starostovi mestskej časti v Bratislave, starostovi mestskej časti v Košiciach a primátorovi mesta odo dňa, ktorý je určený na nástup do funkcie, a zaniká dňom zániku mandátu,
- f) poslancovi vyššieho územného celku, poslancovi obecného zastupiteľstva, poslancovi mestského zastupiteľstva, poslancovi miestneho zastupiteľstva mestskej časti v Bratislave a poslancovi miestneho zastupiteľstva mestskej časti v Košiciach odo dňa, od ktorého je dlhodobo uvoľnený z výkonu činnosti zamestnanca na výkon funkcie poslanca, a zaniká dňom, od ktorého už nie je dlhodobo uvoľnený na výkon tejto funkcie,
- g) pestúnovi v zariadení pestúnskej starostlivosti odo dňa začatia výkonu pestúnskej starostlivosti a zaniká dňom skončenia výkonu pestúnskej starostlivosti,

- h) fyzickej osobe vo výkone väzby 14) a fyzickej osobe vo výkone trestu odňatia slobody 15) odo dňa zaradenia do práce s výnimkou fyzickej osoby vo výkone trestu odňatia slobody zaradenej na výkon prospešných prác mimo ústavu 16) a zaniká dňom skončenia zaradenia do práce,
- i) riaditeľovi štátneho podniku odo dňa vymenovania a zaniká dňom uplynutia obdobia, na ktoré bol vymenovaný, dňom vzdania sa funkcie, dňom odvolania alebo dňom jeho smrti.

Z administratívneho spisu odporkyne odvolací súd zistil, že odporkyňa rozhodnutím zo dňa 2.9.2009 zamietla žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok, pretože hoci je navrhovateľ invalidný, keď miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola stanovená na 80%, navrhovateľ do dňa vzniku invalidity (30.8.2006) nezískal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia, ktorý je 5 rokov, ale získal len 4 roky a 257 dní.

Navrhovateľ v opravnom prostriedku aj v odvolaní proti rozsudku krajského súdu namietal, že v období od 1.1.2004 do 20.10.2004 bol riadne zamestnaný vo firme D. s.r.o., I., čo odporkyňa pri započítaní doby dôchodkového poistenia nezohľadnila.

Zo spisového materiálu odporkyne je zrejmé, že odporkyňa v intenciách rozsudku krajského súdu v Žiline č. k. 24Sd/282/2008-67 zo dňa 13.5.2009 doplnila dokazovanie v súvislosti so sporným obdobím a správne ustálila, že navrhovateľ v období od 1.1.2004 do 20.10.2004 a od 10.12.2004 do 31.3.2005 pracoval vo firme D. s.r.o., I., no nie na základe pracovnej zmluvy v trvalom pracovnom pomere, ktoré obdobie by bolo možné zhodnotiť na účely dôchodkového poistenia, ale len na základe dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru a toto obdobie sa ako obdobie dôchodkového poistenia nezapočítava. Uvedené vyplýva aj z listu spoločnosti D. s.r.o., I., zo dňa 18.5.2007, v zmysle ktorého mal navrhovateľa „...podpísanú brigádnicú zmluvu na obdobie od 26.1.2004 do 30.1.2004...“. Uvedenému zisteniu zodpovedá aj potvrdenie pobočky odporkyne v Považskej Bystrici, že navrhovateľ v období od 1.1.2004 do 31.3.2005 nebol prihlásený ako riadny zamestnanec u zamestnávateľa D. s.r.o., I.; navrhovateľ bol u tejto firmy brigádnikom, čomu svedčí aj mzdový list brigádnikov za mesiac január 2004 vystavený touto spoločnosťou, keď medzi brigádnikmi je uvedené aj meno navrhovateľa.

Navyše v spornom období bol navrhovateľ vedený na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Ružomberku v evidencii nezamestnaných a už tento samotný fakt vyvracia tvrdenia navrhovateľa, že bol v riadnom pracovnom pomere.

Námietky navrhovateľa, že zistenia odporkyne preukazujú len to, že pracovný pomer nevznikol na základe písomnej zmluvy, sú irelevantné, nakoľko pracovný pomer môže v zmysle § 42 Zákonníka práce vzniknúť len písomnou zmluvou a všetky zistenia jednoznačne preukazujú, že navrhovateľ pre uvedenú spoločnosť vykonával len prácu brigádnika. Spoločnosti D. s.r.o., I., teda nevznikla povinnosť odvádzať poistné za navrhovateľa, pretože navrhovateľ nebol jej zamestnancom v trvalom pracovnom pomere. Navrhovateľ v spornom období nebol ani dobrovoľne poistený. Vo svetle týchto zistení nemožno považovať námietky navrhovateľa za dôvodné a spochybňujúce skutkový stav ako ho ustálila odporkyňa

Na základe takto zisteného skutkového stavu, podľa názoru odvolacieho súdu, krajský súd dôvodne považoval rozhodnutie odporkyne za vydané v súlade so zákonom a preto opravnému prostriedku navrhovateľa nevyhovel. O zákonnosti takéhoto postupu nemal pochybnosti ani Najvyšší súd Slovenskej republiky a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

Na záver odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že odporkyňa medzičasom svojim rozhodnutím zo dňa 8.12.2010 priznala navrhovateľovi invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1, § 293ac, § 274 a § 82 zákona. (Krajský súd o tejto možnosti vo svojom rozsudku navrhovateľa správne poučil.)

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 OSP tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebol úspešný.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 8. marca 2011

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová